

## Przystanek matura

### Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

#### Przykładowy test historycznoliteracki: Juliusz Słowacki „Testament mój”

Żyłem z wami, cierpiałem i płakałem z wami;  
Nigdy mi, kto szlachetny, nie był obojętny:  
Dziś was rzucam i dalej idę w cień — z duchami,  
A jak gdyby tu szczęście było, idę smętny.  
Nie zostawiłem tutaj żadnego dziedzica  
Ani dla mojej lutni, ani dla imienia:  
Imię moje tak przeszło, jako błyskawica,  
I będzie, jak dźwięk pusty, trwać przez pokolenia.  
Lecz wy, coście mnie znali, w podaniach przekażcie,  
Żem dla ojczyzny sterał moje lata młode;  
A póki okręt walczył, siedziałem na maszcie,  
A gdy tonął, z okrętem poszedłem pod wodę...  
Ale kiedyś, o smętnych losach zadumany  
Mojej biednej ojczyzny, pozna, kto szlachetny,  
Że płaszc na moim duchu był nie wyżebrany,  
Lecz świetnościami moich dawnych przodków świetny.  
Niech przyjaciele moi w nocy się zgromadzą  
I biedne serce moje spalą w aloesie,  
I tej, która mi dała to serce, oddadzą:  
Tak się matkom wypłaca świat, gdy proch odniesie...  
Niech przyjaciele moi siedą przy pucharze  
I zapiją mój pogrzeb — oraz własną biedę:  
Jeżeli będę duchem, to się im pokażę,  
Jeśli Bóg mnie uwolni od męki, nie przyjdę...  
Lecz zaklinam: niech żywi nie tracą nadziei  
I przed narodem niosą oświaty kaganiec;  
A kiedy trzeba, na śmierć idą po kolei,  
Jak kamienie, przez Boga rzucane na szaniec!  
Co do mnie — ja zostawiam maleńką tu drużbę  
Tych, co mogli pokochać serce moje dumne;  
Znać, że srogą spełniłem, twardą Bożą służbę,  
I zgodziłem się tu mieć niepłakaną trumnę.  
Kto drugi tak bez świata oklasków się zgodzi  
Iść?... taką obojętność, jak ja, mieć dla świata?  
Być sternikiem duchami napętnionej łodzi  
I tak cicho odlecieć, jak duch, gdy odlata?

Jednak zostanie po mnie ta siła fatalna,  
Co mi żywemu na nic, tylko czoło zdołi;  
Lecz po śmierci was będzie gniotła niewidzialna,  
Aż was, zjadacze chleba — w aniołów przerobi.

### **Zadanie 1**

Wymień dwie cechy testamentu poetyckiego.

Cecha 1

.....

Cecha 2

.....

### **Zadanie 2**

„Nie zostawiłem tutaj żadnego dziedzica  
Ani dla mojej lutni, ani dla imienia”

Rozstrzygnij, czy powyższe słowa świadczą o tym, że Słowacki wypowiada się jako człowiek prywatny. Uzasadnij swoje stanowisko.

Rozstrzygnięcie

.....

Uzasadnienie

.....

### **Zadanie 3**

Jaki jest stosunek poety do matki? Podaj dwa przykłady.

Przykład 1

.....

Przykład 2

.....

### **Zadanie 4**

Rozstrzygnij, czy poeta wspomina o swoich zasługach dla ojczyzny. Uzasadnij swoje stanowisko.

Rozstrzygnięcie

.....

Uzasadnienie

.....

### **Zadanie 5**

Jaki topos występuje w utworze?

.....

### **Zadanie 6**

Na podstawie utworu wymień dwie cechy poety romantycznego.

Cecha 1

.....

Cecha 2

.....

### **Zadanie 7**

Jakie przesłanie skierowane do potomnych zawarte jest w wierszu? Podaj dwa przykłady.

Przykład 1

.....

Przykład 2

.....

### **Zadanie 8**

Rozstrzygnij, czy poeta docenia swoją twórczość? Uzasadnij swoje stanowisko.

Rozstrzygnięcie

.....

Uzasadnienie

.....

### **Zadanie 9**

O czym świadczą zastosowane w utworze środki stylistyczne?

.....

### **Zadanie 10**

Podaj utwór, którego tytuł jest aluzją do wiersza Słowackiego.

.....

## **ODPOWIEDZI DO ZADAŃ**

### **Zadanie 1**

Cecha 1: rozrachunek poety z głoszonymi dotychczas poglądami i wartościami.

Cecha 2: prośby skierowane do przyjaciół i potomnych.

### **Zadanie 2**

Rozstrzygnięcie: Tak, powyższe słowa świadczą o tym, że Słowacki wypowiada się jako człowiek prywatny.

Uzasadnienie: Słowacki wyraża żal, że jego imię może zostać zapomniane, gdyż nie ma nikogo, kto by je odziedziczył.

**Zadanie 3**

Przykład 1: poeta podkreśla swój związek uczuciowy z matką.

Przykład 2: poeta pragnie, aby po śmierci jego serce zostało oddane matce.

**Zadanie 4**

Rozstrzygnięcie: Tak, poeta wspomina o swoich zasługach dla ojczyzny.

Uzasadnienie: Swoją młodość poświęcił ojczyźnie i nigdy jej nie opuścił w potrzebie.

**Zadanie 5**

W utworze występuje topos ojczyzny-okrętu.

**Zadanie 6**

Cecha 1: poeta jako duchowy przywódca narodu.

Cecha 2: poeta jako samotny geniusz.

**Zadanie 7**

Przykład 1: krzewienie wiedzy.

Przykład 2: poświęcenie się dla kraju.

**Zadanie 8**

Rozstrzygnięcie: Tak, poeta docenia swoją twórczość.

Uzasadnienie: Dzięki jego twórczości ludzie będą mogli doskonalić swoje charaktery.

**Zadanie 9**

Zastosowane w utworze środki stylistyczne świadczą o zaangażowaniu emocjonalnym poety.

**Zadanie 10**

Tytuł: „Kamienie na szaniec”.